

Natuurbehoud in een verstedelijkt en geïndustrialiseerd landschap

Op zaterdag 23 januari ging onder voormeld thema de conservatorsdag van Natuur- en Vogelreservaten door. 34 conservators en medewerkers namen eraan deel.

In de voormiddag leidde een bustrip naar drie reservaten ten noorden van Antwerpen, met name het **Groot Buienschoor**, het **Galgeschoor**, en de **Kuifeend**.

Beide eerstgenoemde reservaten zijn sinds 1980 in beheer van de vereniging, en zijn gelegen op de rechteroever van de Schelde tegen de Nederlandse grens aan. Samen met het nabijgelegen Paardeschor zijn het de enige brakwaterschorren in ons land. Tijdens de wintermaanden zijn ze erg waardevol als pleisterplaats voor duizende watervogels. Het aanspoelsel dat door de getijdebeweging van de Schelde op de schorre achtergelaten wordt, vormt er een voortdurend en vervelend beheersprobleem.

Het reservaat de Kuifeend is reeds 10 jaar in beheer van de vereniging. Het ligt aan de rand van het Antwerps havengebied. Het is een voormalig stuk polderland dat nu grotendeels onder water staat doordat het volledig van de omgeving geïsoleerd werd door de aanleg van een ringvormige

spoorwegberm voor het rangeerstation van Oorderen. Het is bijzonder waardevol als broed- en overwinteringsgebied voor eenden, futen en steltlopers. De sterk wisselende waterstand zorgt echter voor beheersproblemen.

In de namiddag werd door verschillende sprekers, mede aan de hand van dia's, toelichting verstrekt over een aantal andere natuurgebieden in de omgeving van Antwerpen stad: **Blokkersdijk** (G. Van Der Krieken), **Oude Landen** (G. Leys), **Hobokense Polder** (M. Bogaerts).

Blokkersdijk ontstond door opspuitingen rond 1940-'45. Dit gebied werd nog niet door industrie bebouwd. Door actie kon het als natuurgebied beheerd worden en werd het geklasseerd. Het beslaat ongeveer 70 ha. Sommige beheersmaatregelen konden i.s.m. de stad Antwerpen gerealiseerd worden. **Blokkersdijk** is belangrijk voor talrijke watervogels.

De Oude Landen beslaan een 100 ha groot gebied bestaande uit oude poldergronden met op sommige plaatsen elzenbosontwikkeling en rietland. De Oude Landen konden behouden blijven na lange actie tegen plan-

nen om er een villawijk in te planten, een postsorteercentrum te bouwen en een sportcentrum aan te leggen. Het werd op het gewestplan als R-gebied aangeduid en bij K.B. geklasseerd. Nu worden sommige delen ervan beheerd als reservaat. Problemen hierbij zijn de sterke recreatiedruk en bepaalde woekerplanten. Sommige infrastructuurwerken worden uitgevoerd met medewerking van de stad Antwerpen, bijvoorbeeld een sluizensysteem.

Vóór 1940 bestond de **Hobokense Polder** uit polderweiden. Het gebied werd ingedijkt en volgestort met afval, vooral puin maar ook chemische afvalstoffen. De groep I en de gemeente Hoboken plannen op deze terreinen nieuwe woonwijken en sportinfrastructuur. Nog steeds worden deze plannen aangevochten door de Werkgroep Hobokense Polder. Reeds een aantal huizen zijn gebouwd maar de verkoop ervan loopt niet zo goed. Onder Minister Kempinaire werd het gebied geklasseerd maar niet betekend. Minister Galle weigerde het gebied te betekenen. Sommige gedeelten worden door de werkgroep als reservaat, zonder statuut evenwel, beheerd.

Aansluitend op deze concrete gevallen werd na een korte inleiding door dhr. Alex Verlinden gediscussieerd over de specifieke beheersproblemen die zich in de randstedelijke natuurterreinen voordoen, ondermeer in verband met de opvang van recreanten en vandalisme.

In een tweede luik van deze informatie- en overlegnamiddag werd in kleinere discussiegroepen van gedachten gewisseld over de publicaties van de vereniging (het contactblad 'Natuurreservaten', het 'Bulletin', diverse brochures), het gebruik van beheerswerktuigen, het inrichten van beheersoverlegdagen en over de samenwerkingsmogelijkheden met Antwerpse werkgroepen voor het beheer van natuurterreinen.

Moties

Tot slot van de dag werden twee moties in verband met natuurbehoud en landschapszorg voorgelezen en goedgekeurd door de vergadering. Beide zijn gericht aan de Voorzitter en de leden van de Vlaamse Executieve, aan de Voorzitter en de Fractie-leiders van de Vlaamse Raad en aan de pers. De volledige teksten ervan drukken we hierbij af.

Motie 1

De conservators en medewerkers van de v.z.w. 'De Belgische Natuur- en Vogelreservaten', in vergadering bijeen te Antwerpen rond het thema „Natuurbehoud in een verstedelijkt en geïndustrialiseerd landschap”:

1. *Betreuren dat het sectorbeleid t.a.v. het natuurbehoud met amper één zin afgedaan wordt in de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve*
2. *Spreken de hoop uit dat het beleid zal uitgaan van:*
  - a) *de integrale instandhouding van de bestaande natuur- en landschapswaarden en waar mogelijk de ontwikkeling en het herstel van natuur- en landschapswaarden;*
het bevorderen van de natuurbeschermingseducatie;
  - b) *de voortzetting van het ingezette aankoopbeleid van bossen en andere natuurgebieden, de herziening van de wet op het natuurbehoud en de ontwikkeling van landschapsoecologisch onderzoek.*
3. *Dringen erop aan dat de volgende concrete punten worden gerealiseerd:*

- *de integrale bescherming van de nog resterende duincomplexen langs de Vlaamse kust; zowel tegen de aantasting van buitenuit (verkavelen, ontzanding, enz.) als tegen verdere droogpompings ten behoeve van de drinkwatervoorziening (bij voorbeeld Hannecartbos)*
- *een nieuwe aanpak van de bekenproblematiek waarbij ook het natuurbehoud, de landschapszorg en de waterkwaliteit voorop staat. Bij alle waardevolle niet of nauwelijks vergraven beekoecosystemen moet een intact behoud, uitgangspunt en doelstelling zijn*
- *de bekrachtiging van de ernstige gemeentelijke kapverordeningen op bomen en bossen, waarvan vele sinds lang op een bekrachtigingsbesluit door de koning (nu Executieve) wachten*
- *de bescherming van een reeks natuurgebieden in de stedelijke sfeer die naast een uitgesproken natuurwaarde ook een belangrijke educatieve en natuurrecreatieve functie hebben. Als voorbeeld geldt hierbij het gebied 'Hobokense Polder', dat nog steeds bedreigd is en waarvoor dringend maatregelen dienen te worden genomen.*

Motie 2

De conservators en medewerkers van de v.z.w. 'De Belgische Natuur- en Vogelreservaten' in vergadering bijeen te Antwerpen rond het thema: „Natuurbehoud in een verstedelijkt en geïndustrialiseerd landschap” vernamen met bezorgtheid de onduidelijkheid rond de bevoegdheid van de klassering van landschappen. Gezien de klassering luidens de wet een expliciet culturele materie is. Gezien de samenhang met het overige deel van het patrimoniumbehoud, namelijk de monumenten en de stads- en dorpsgezichten.

Gezien de samenhang binnen de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en binnen de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg. Spreken de conservators en medewerkers van de v.z.w. 'De Belgische Natuur- en Vogelreservaten' zich uit om de bevoegdheid over monumenten en landschappen in één hand te houden; daarenboven achten zij het tegen de geest van de wet dat geklasseerde landschappen (culturele materie) en ruimtelijke ordening (gewestmaterie) bij éénzelfde bewindsman zouden komen omdat in dit laatste geval de wettelijk voorziene (en bindende) advisering voor ruimtelijke ordening bij vergunningsaanvragen binnen geklasseerde landschappen komt te vervallen.